

ת"פ 34212/06/18 - מדינת ישראל נגד נפתלי אלמקייס

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 34212-06-18 מדינת ישראל נ' אלמקייס (אסיר)

בפני
בעניין: כבוד השופט דוד שאול גבאי ריכטר
מדינת ישראל ע"י פמ"י

המאשימה

נגד

נפתלי אלמקייס

הנאשם

ע"י ב"כ עו"ד דותן דניאלי

גזר דין

כתב האישום המתוקן

הנאשם הורשע על-פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, בביצוע עבירה של תחבולה, לפי סעיף 416 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - **החוק**), וזאת במסגרת הסדר דיוני ללא הסכמה לעונש.

מעובדות כתב האישום המתוקן עולה כך:

פנחס מיארה (להלן - **מיארה**) הוא ישראלי שהתגורר בעבר בארצות הברית, דובר אנגלית, בעל דרכון זר ופנקס שיקים השייך לחשבון זר בארה"ב, שבעת הרלבנטיות לא היה פעיל. בין מיארה לרפאל אוחנה (להלן - **אוחנה**) קיימת היכרות מוקדמת. ביום 14.4.2015 פנה אוחנה למיארה ושאל אותו האם ברשותו שיק מחשבון המתנהל בארה"ב ודרכון זר. משענה מיארה בחיוב, ביקש אוחנה ממנו כי יתלווה אליו למגרש מכוניות בירושלים לשם רכישת רכב. אוחנה ביקש ממיארה שיציג עצמו בכזב כאמריקני עשיר המתגורר בחו"ל, אשר מעוניין לקנות רכב לשימוש בנסיעות בארץ, ולשלם עבור הרכב בשיק אמריקני השייך לו, כל זאת בידיעה כי השיק ניתן ללא כיסוי, היות והחשבון אינו פעיל ואין בו כספים.

מיארה ואוחנה הגיעו למגרש מכוניות בירושלים בבעלותו של מאיר קדוש (להלן - **קדוש**). אוחנה הציג לקדוש את מיארה כמוסכם מראש, באופן כוזב, וזאת כדי לרכוש את אמונו של קדוש. אוחנה הציג עצמו כמתווך בעסקה. מיארה מסר לקדוש שיק מהחשבון על סך 27,500 דולר כתשלום עבור רכב ששווי 110,000 ₪, ועל יסוד מצג השווא שילם קדוש לאוחנה סכום של 8,000 ₪ כדמי תיווך בעסקה. קדוש ואוחנה סיכמו, כי הרכב יועבר לרשות מיארה, אולם העברת הבעלות ברכב במשרד הרישוי תתבצע לאחר שהשיק יכובד והתשלום יעבור במלואו, וכי עד להעברת התשלום

יהיה הרכב רשום ע"ש מגרש המכוניות.

כעבור כשבועיים, בשלב בו טרם בוצעה העברת הבעלות, פגש אוחנה בנאשם באקראי, והציע לו כי הבעלות ברכב תירשם על שמו, וזאת מבלי שהרכב יועבר אליו בפועל. הנאשם נענה להצעה והגיע יחד עם אוחנה למגרש המכוניות, שם פגשו השניים את קדוש, זאת במטרה לשכנעו להעביר את הבעלות ברכב על שמו של הנאשם בו ביום, וזאת חרף העובדה כי הוסכם בין הצדדים שהעברת הבעלות תוסדר רק לאחר פירעון השיק, ובידיעתו של אוחנה, כי מדובר בשיק ללא כיסוי. אוחנה סיפר לקדוש, כי מיארה אינו מרוצה מהעסקה, וזאת נוכח העובדה שאינו יכול לרכוש פוליסת ביטוח רכב, היות שטרם בוצעה העברת הבעלות על שמו. אוחנה הציע לקדוש כי עד לפירעון התשלום והעברת הבעלות על שמו של מיארה, תועבר הבעלות לנאשם, אותו הציג אוחנה ככזב כבנו.

חרף מנהגו, במקרה דנן, עקב טעות, נמנע קדוש מלבדוק את תעודת הזהות של הנאשם, והנאשם לא העמידו על טעותו. בעקבות מצג השווא, הסכים קדוש להעביר את הבעלות על-שם הנאשם ושלח את נציג מגרש המכוניות לבצע את העברת הבעלות בסניף דואר ישראל. בשלב זה נפרד אוחנה מהנאשם, וקבע עמו כי יפגשו למחרת היום, לשם מכירת הרכב לצד שלישי.

ביום המחרת, נפגשו אוחנה והנאשם בירושלים, ביוזמת אוחנה ובהובלתו, נסעו יחד לתל-אביב במטרה למכור את הרכב לצד שלישי. לאחר שניסה אוחנה למכור את הרכב במספר מגרשי מכוניות, הגיעו אוחנה והנאשם למגרש מכוניות במודיעין, ומיארה הציע לבעל המגרש, רועי אמנו (להלן - **אמנו**) לקנות את הרכב. אמנו הסכים לרכוש את הרכב תמורת 50,000 ₪ אך זאת בכפוף לכך שיסע עם אוחנה והנאשם לסניף סופר פארם הסמוך למגרש, שם יוכל לבדוק את בעלות הרכב במחשב ייעודי של משרד הרישוי הממוקם בסניף. הנאשם הוציא ממחשב משרד הרישוי פלט המוכיח כי הרכב אכן רשום על שמו, וזאת בשל מצג השווא שתואר קודם לכן, ומשכך השתכנע אמנו לרכוש את הרכב. אמנו מסר לאוחנה 52,000 ₪ (להלן - **כספי המרמה**) במזומן, והבעלות הועברה לאמנו.

עבור השתתפותו במרמה, קיבל הנאשם מאוחנה סך שנע בין 1,600 ל-2,000 ₪. לאחר מכן נסעו מיארה ואוחנה לאילת, שם נפשו במלון תוך שימוש בכספי המרמה.

מהלך הדין

נוכח תשובתו של הנאשם לאישום, הועבר אלי התיק לשמיעת הוכחות. בעת חקירתו של אמנו ציין האחרון, כי "אני לא מתפקידי לשפוט, אבל נראה לי שהנאשם נפל קרבן" (פרו' עמ' 16, ש' 22-23). לאחר עדות זו התקיים דין ודברים שלא לפרוטוקול בו הבעתי דעתי והעליתי הצעה לתיקון כתב האישום, אשר התקבלה על דעת הצדדים, בסופו של דבר, ואשר באה לידי ביטוי בתיקון כתב האישום, כך שהעבירה המקורית שיוחסה - סיוע לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות - הומרה לעבירה בה הודה והורשע הנאשם, עבירת ה"תחבולה", עבירת עוון, שהעונש המירבי לצדה הוא שנתיים מאסר.

בשל רקע נפשי ואישי של הנאשם, ביקש הסניגור כי יותָר לו להגיש חוות דעת מטעם הסניגוריה. המאשימה עמדה על

חקירת הפסיכיאטרית מטעם הסניגוריה, ואכן הדבר נעשה ביום 20.10.2020, דיון שבמהלכו נשמעו הן ראיות לעונש והן הטיעונים לעונש.

חקירת מומחית הסניגוריה במסגרת הראיות לעונש

המומחית מטעם הסניגוריה, ד"ר טניה אברט (להלן - **המומחית**) הגישה חוות דעת פסיכיאטרית בעניינו של הנאשם, ולבקשת המאשימה, נחקרה עליה בעת שמיעת הראיות לעונש.

מחוות הדעת עולה, כי הנאשם בסוף שנות העשרים לחייו, בן למשפחה מרובת ילדים המנהלת אורח חיים דתי. אח אחד סובל ממחלת נפש. בהיותו כבן 18 יצא הנאשם בשאלה והתגייס לצבא, במסגרתו שירת שירות צבאי מלא, אז שמר על קשר רופף עם משפחתו. הן במהלך ילדותו שהייתה מורכבת, והן במהלך שירותו הצבאי, חווה פגיעות שונות שהותירו בו חותמן, אך הוא לא עבר טיפול משום שלא ידע למי לפנות. בשנת 2017 היה מעורב באירוע אלימות עם שוטרים אותו חווה באופן טראומתי. בגין אירוע זה הוגש נגדו כתב אישום, הוא היה עצור כחודשיים, ובסופו של דבר נגזר דינו לשלושה חודשי מאסר ויום, אותם אמור לסיים לרצות בימים הקרובים. היה ניסיון לשלבו בהוסטל ללא הצלחה. לאחר האירוע בשנת 2017 החל הנאשם לסבול מחרדות והתקשה לתפקד, לסבול מסייטים ולהסתגר. כיום מקבל הנאשם טיפול תרופתי נפשי וכן נועד עם איש מקצוע אחת לשבוע. הן לדבריו והן לדברי אביו לפני המומחית, עלתה תמונה ולפיה הנאשם נוטה לרצות את סביבתו, והוא קל לניצול. את מעורבותו בעבירה נשוא עניינו הסביר הנאשם בכך שלא חשש מכך שביצע פעולה בלתי חוקית, וההצעה שקיבל מאוחרנה סיפקה לו הזדמנות כלכלית להיחלץ ממצוקה.

המומחית התייחסה בחוות דעתה למכתב סיכום של ד"ר ארז איתמר מקופ"ח מאוחדת, ממנו עולה, כי הנאשם אובחן כסובל מפוסט טראומה והומלץ על טיפול. כמו כן התייחסה המומחית לחוות דעתו של הפסיכיאטר פרופסור יגאל גינת, שגם הוא אבחן את הנאשם כמי שסובל מפוסט טראומה ואף העריך כי הנאשם סובל מהנמכה קוגניטיבית.

לנוכח כל אלה, הסיקה המומחית, כי הנאשם מתקשה לתפקד ברמת היומיום, והוא נוטה להתקשר במערכות יחסים תלותיות, וכעת תלוי באביו במידה משמעותית. לטעמה של המומחית, הפגיעות שחווה בילדותו ולאורך חייו הבוגרים השפיעו על התפתחותו והיקשו על גיבוש זהותו ועל גיבוש ביטחון עצמי תקין. לפיכך הסיקה, כי בעת ביצוע המעשים, בשנת 2015, היה הנאשם אמנם בגיר, אך צעיר בשנותיו, ללא ניסיון חיים וצמא לתמיכה וסיוע מצד הזולת. הוא נענה להצעתו של אוחרנה מבלי לחשוב לעומק ולבדוק את השלכותיה של העסקה. לפיכך הסיקה המומחית, כי הנאשם נפל קורבן לגורמים עברייניים שניצלו את אישיותו התלותית והבלתי בשלה וכן את תמימותו.

הסניגור ביקש לאמץ את ממצאי חוות הדעת לעניין המסקנה, כי הנאשם היה קל לשכנוע, ולמעשה נפל קורבן למזימתם של מיארה ואוחרנה. המאשימה מנגד, לא סברה כי יש בחוות הדעת כדי לבסס את טענת הסניגוריה, בין היתר משום שהמומחית לא הסתמכה על עובדות כתב האישום, אלא הסתמכה בעיקר על דברי הנאשם ואביו. בהקשר זה אמרה המומחית בחקירתה, כי פגשה בנאשם ובאביו פעם אחת, והסתמכה על המסמכים שהוזכרו קודם לכן. לדבריה, המסקנות אליהן הגיעה, נבעו מניסיונה המקצועי, מהאופן המובנה שבו שוחחה עם הנאשם ועם אביו ומקורות חייו של הנאשם.

טיעונים לעונש

הצדדים לא הגיעו להסכמה עונשית.

מחד, ב"כ המאשימה, עו"ד יעל ריצ'קר, טענה כי מתחם הענישה צריך לעמוד על של"ץ ועד מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות. נוכח פסיקה שהגישה וכן נוכח טענתה, כי מדובר ב"תחבולה ברף גבוה", עתרה ב"כ המאשימה להטלת חודשיים מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות או בפועל אם לא ימצא מתאים ע"י הממונה על עבודות השירות, קנס ופיצוי. עמדה זו לקחה בחשבון את חלקו הקטן של הנאשם במעשים, את הודאתו ונטילת האחריות מצדו, ואת העובדה שעל אחד המעורבים הוטל עונש של 4.5 שנות מאסר. הבנתי מדבריה, כי מעורב אחר נפטר. לצד זאת, סברה ב"כ המאשימה כי לא הוכח במידה הנדרשת כי הנאשם הוא "קל לשכנוע" או שהיה לו קושי לסרב להצעת אוחנה, לא מהנסיבות ולא מחוות הדעת של מומחית הסניגוריה. לכן סברה שאין להתחשב בטענה זו בעת גזירת הדין. ב"כ המאשימה היפנתה לת"פ (י-ם) 52605-06-18 מ"י נ' נתניה ואח' (מיום 16.2.2019) (להלן - **עניין נתניה**) וכן לע"פ 5102/03 מ"י נ' קליין (מיום 4.9.2007) (להלן - **עניין קליין**).

מאידך, הסניגור טען כי ניתן להסתפק בעונש מאסר מותנה ורכיב כספי מתון, וזאת נוכח חלקו הקטן של הנאשם במעשיו, הטענה כי נוצל וגרר לביצוע העבירה בתמימותו כעולה מעדות המומחית, ואף בשל מדיניות הענישה הנוהגת, שבה הסתיימו מקרים חמורה בהרבה בעונשים קלים מזה לו עותרת המאשימה.

קביעת מתחם הענישה - מתחם הענישה צריך להתייחס לעקרון ההלימה, הנוגע ליחס לערך החברתי המוגן, מידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנוהגת ונסיבות ביצוע העבירה.

אשר לערך המוגן - העבירות אותן עבר הנאשם פוגעות בערך המוגן של כבוד האדם וקניינו, וכן ביכולת לקיים חיי מסחר תקינים המבוססים על אמון הדדי. מידת הפגיעה בערך המוגן בינונית-נמוכה, בהינתן חלקו היחסי הקטן של הנאשם בביצוע העבירה.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, לפי סעיף 40ט' לחוק העונשין - בין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה יש לשקול את אלה, לעניין קביעת המתחם: מדובר בעבירה מתוכננת בקפידה, אם כי את התכנון העיקרי והמרכזי של שני מצגי השווא, לא ניתן לייחס לנאשם. אין מחלוקת כי חלקו של הנאשם במזימה הוא מזערי, אם כי, כפי שעולה מן העובדות, חלקו היה הכרחי להוצאת חלקה השני של המזימה לפועל. הנאשם ביצע את העבירה כשהיה כבן 23, לאחר שירות צבאי. הנאשם הודה כי ידע שהמעשה פסול ולא העמיד את קדוש על טעותו. הוא ביצע את העבירה כדי להשיג רווח מהיר, וגם אם הסכום שהוצע לו אינו גבוה (בין 1,600 ל-2,000 ₪) באופן אובייקטיבי, במצבו הכלכלי הרעוע דובר בסכום גדול ומפתה. לצד זאת, הן מעדותו של אמנו, והן מחוות דעת המומחית ויתר המסמכים האבחוניים שהוגשו בהסכמה במסגרת הראיות לעונש עולה, כי לכל הפחות ניתן לומר כי לנאשם אישיות המאפשרת לאחרים, חזקים ממנו, לנצל לרעה. לכן, הוכח במידה הנדרשת על-פי תיקון 113 לחוק, כי יכולתו של הנאשם להבין את הפסול שבמעשיו, או לשקול עד הסוף את השלכות מעשיו פגומה, ואינה מתיישבת עם שיקול דעת סביר ומצופה מאדם בגילו. גם חלקו הקטן במסכת העובדות שתוארה מלמד, כי למעשה נוצל לצורך ביצוע העבירה בידי שני מעורבים בעלי ניסיון עברייני עשיר, וגם על כך אין חולק.

מדיניות הענישה הנוהגת - לא נמצאה פסיקה הנוגעת לנסיבות דומות. כפי שעמדו על כך הצדדים, אכן, מדובר בעבירה שהשימוש בה נדיר במקומותינו. יחד עם זאת, נקודת המוצא היא, כי מדובר בעבירת עוון שהמאסר המירבי הקבוע בצדה הוא שנתיים ימים. משמעות הדבר, כי היא אינה במדרג חומרה גבוה ביחס לעבירות מרמה אחרות. מעבר לכך, גם הפסיקה אליה הפנתה המאשימה בעניין נתניהו וקליין, מלמדת שבנסיבות חמורות יותר מבחינת היקף המרמה, עדיין הסתיימו הליכים ללא רכיב של מאסר ולו בעבודות שירות, ובעיקר מתוך דגש על שיפוי כספי של הנפגע או קנס לטובת אוצר המדינה. בעניין נתניהו דובר במרמה בהיקף של ₪ 175,000 והתיק הסתיים בהטלת קנס ופיצוי בסכום כולל של 55,000 ₪. בעניין קליין דובר במרמה שהתפרסה על-פני זמן רב ובהיקף נרחב, שם הסתיים התיק בהטלת של"ץ בהיקף 500 שעות.

על-כן תמוהה בעיני עמדת המדינה בתיק שלפניי ביחס לעתירתה העונשית - כיצד ניתן לדרוש בנסיבות שונות לגמרי לקולא לטובתו של הנאשם (גם אם לא הייתי מקבל את ממצאי חוות דעת המומחית), הן מבחינת חלקו העובדתי שאינו שנוי במחלוקת, הן מבחינת התחבולה הנקודתית והן מבחינת ההבדל בין הנאשם לבין הנאשמים בעניין נתניהו וקליין (הוא צעיר ועול ימים, ושם מדובר באנשים בוגרים ומנוסים) - עונש הכולל רכיב של מאסר, ולו בעבודות שירות, מה גם שהמדינה יודעת היטב שהנאשם אינו כשיר לביצוע עבודות אלו, כעולה מתיקו האחר, שבגינו הוא מרצה כעת מאסר?

מתחם הענישה - לפיכך, מתחם הענישה צריך לעמוד על מאסר על-תנאי ועד של"ץ בהיקף נרחב וכן רכיבי ענישה כספיים.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה לפי סעיף 40"א לחוק העונשין - ניתן לתת משקל לנסיבות הבאות שאינן קשורות בביצוע העבירה, במסגרת גזירת העונש בתוך המתחם: כאמור, הנאשם כיום כבן 28; לחובתו רישום פלילי בעבירות אלימות שהוא מאוחר בזמן לעניינו ואינו ממין העניין; כתב האישום הוגש בשיהוי ניכר ללא הסבר סביר (מעשים מאפריל 2015, כשכתב האישום הוגש שלוש שנים וחודשיים לאחר מכן, ביוני 2018), והדבר פועל לזכותו של הנאשם; נסיבות חייו של הנאשם לא היו פשוטות, וכך גם מאפייניו האישיותיים שהם תוצאה ישירה של אותן חוויות חיים שליליות; הנאשם הודה במיוחס לו ונטל אחריות.

המיקום במתחם - לפיכך, אמקם את הנאשם בתחתית המתחם.

גזירת הדין

לפיכך, אני מחליט לגזור על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 3 חודשי מאסר שלא ירוצו, אלא אם יעבור הנאשם כל עבירה שיש בה מרמה או הונאה לרבות זיוף והתחזות והעבירה בה הורשע, בתוך שנתיים מיום שחרורו ממאסרו הנוכחי;

ב. קנס בסך 500 ₪, או 4 ימי מאסר תמורתו אם לא ישולם. הקנס ישולם ב-5 תשלומים שווים ורצופים ב-1 עמוד 5

בכל חודש החל מיום 1.1.2021. לא ישולם תשלום במועד או לא ישולם כלל, יעמוד הקנס לפירעון מיידי;

ג. פיצוי למתלונן קדוש, ע"ת 3, בסך 500 ₪. הפיצוי ישולם ב-5 תשלומים החל מיום 1.1.2021, וב-1 לכל חודש רציף ועוקב. אי עמידה בתשלום מי מהתשלומים תביא לפירעון מיידי של הפיצוי ולתוספת הפרשי הצמדה וריבית פיגורים כחוק.

זכות ערעור כחוק לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י' חשוון תשפ"א, 28 אוקטובר 2020, במעמד הצדדים.